18.3.2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 2/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

ALUKSI

Ladec pitää lakiesityksen tavoitteita vahvistaa yrittäjyyden edellytyksiä, parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin sekä tehostaa julkisten varojen käyttöä erittäin kannatettavina.

Lakiesityksessä esitetty 10 % vähimmäisomistusvaatimus sidosyksiköille ei kuitenkaan huomioi riittävästi kuntien elinvoimatyötä tekevien kehitysyhtiöiden erityisluonnetta. Kehitysyhtiöt ovat yleishyödyllisiä yhtiöitä, jotka toteuttavat kuntien elinvoiman kehittämisen tehtävää. Ne toimivat kuntien, yritysten ja muiden toimijoiden yhteisinä alustoina alueen kasvun ja investointien edistämiselle, eikä niitä voida rinnastaa tavanomaiseen markkinaehtoiseen palvelutuotantoon.

Ladec esittää, että kehitysyhtiöt tulisi rajata 10 % vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle.

LADEC KUNTIEN YHTEISENÄ ELINVOIMAN KEHITTÄJÄNÄ

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy on koko Päijät-Hämeen maakunnan kattava, 10 kunnan yhdessä omistama ja rahoittama kehitys- ja elinvoimayhtiö. Yhtiön tehtävänä on kehittää ja uudistaa Lahden seudun elinkeinoelämää, edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja alueen vetovoimaisuutta sekä tätä kautta vaikuttaa uusien työpaikkojen, yritysten ja verotulojen syntymiseen. Yhtiö on voittoa tavoittelematon.

Vuoden 2025 alusta Ladecin toiminta-alue laajeni kattamaan koko Päijät-Hämeen maakunnan. Kuntien päätöksentekoon vaikutti olennaisesti yritysten ja elinkeinoelämän järjestöjen vahva tuki Ladeciin liittymiselle. Erityisesti pienemmissä kunnissa maakunnallinen elinvoimayhtiö on mahdollistanut yritysten tasapuolisen palvelun ja merkittävästi laajemman invest in -yhteistyön sekä tarjonnut paikallisille yrityksille paremmat mahdollisuudet osallistua kuntarajat ylittäviin verkostoihin sekä kehitys- ja investointihankkeisiin.

Ladecin kymmenestä kuntaomistajasta vain Lahden kaupungin omistusosuus ylittää 10 prosenttia, muiden kuntien omistusosuuksien ollessa muutamia prosentteja. Tämä on tyypillinen rakenne usean kunnan yhteiselle kehitysyhtiölle. Kaikki osakaskunnat ovat edustettuina yhtiön päätöksenteossa.

KEHITYSYHTIÖT OSANA KUNTIEN PERUSTEHTÄVÄÄ

Elinvoiman kehittäminen on kuntien keskeinen tehtävä. Suuressa osassa kunnista tätä toteuttamaan on muodostettu yhden tai useamman kunnan omistamia kehitysyhtiötä. Kehitysyhtiöt ovat siten tapa järjestää kunnan elinvoimatyö tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla, eivätkä ne laajenna kunnan toimintaa sen perustehtävien ulkopuolelle.

Pienen kunnan mahdollisuudet resursoida itse aktiiviseen elinvoimatyöhön sekä yritysten kasvun ja investointien edistämiseen ovat usein hyvin rajalliset. Käytännössä monelle kunnalle yhteinen seudullinen kehitysyhtiö onkin ainoa realistinen mahdollisuus järjestää tämä toiminta.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy – Lahti Region Development LADEC Ltd
Niemenkatu 73, FI-15140 Lahti Finland | info@ladec.fi | www.ladec.fi
+358 44 70 22 700 | 0855115-7 | FI08551157 | Lahti, Finland

Kehitysyhtiöt ovat kuntien keskeinen työkalu alueen kasvun vauhdittamiseen. Ne pystyvät rakentamaan kunta- ja aluerajat ylittäviä verkostoja ja kasvuklustereita kooten niihin yrityksiä, tutkimusorganisaatioita ja julkisia toimijoita. Päijät-Hämeessä tällaisia klustereita on syntynyt muun muassa elintarviketeollisuuteen, sähköiseen liikenteeseen ja kiertotalouteen. Ladec on myös koonnut alueen pk-yrityksiä osaksi suurempia kansallisia arvoketjuja, ja esimerkiksi Lahden seudun meriklusterissa on yli 100 yritystä mukana.

Kehitysyhtiöt tarjoavat alkaville yrittäjille ja toimiville yrityksille puolueetonta neuvontaa ja ohjausta. Koska yhtiöillä ei ole kaupallista intressiä suhteessa asiakkaisiinsa, neuvonnassa pystytään ohjaamaan yrittäjiä neutraalisti yksityisten palveluntarjoajien löytämiseen ja käyttämiseen. Vastaavasti esimerkiksi yrittäjäjärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat ohjaavat omia asiakkaitaan hyödyntämään kehitysyhtiöiden puolueetonta neuvontaa. Kehitysyhtiöt tekevät myös jatkuvaa ja aktiivista jalkatyötä kunnissa yritysten kehitystarpeiden tunnistamiseksi ja eteenpäin ohjaamiseksi.

LAKIMUUTOKSEN VAIKUTUKSET KUNTIEN ELINVOIMAN KEHITTÄMISEEN

Lakiesityksessä esitetty 10 % vähimmäisomistusvaatimus sidosyksiköille johtaisi todennäköisesti elinvoiman kehitystyön siirtymiseen kuntien hoidettavaksi. Muutos ei lisäisi olennaisesti kehitysyhtiöiden nyt hoitamien toimintojen hankkimista markkinoilta eikä näin ollen edistäisi lakiesityksen tavoitteita.

Lakimuutos voisi johtaa luontaisten yhteistoiminta-alueiden hajautumiseen ja osaoptimointiin. Pienempien kuntien osalta se merkitsisi todennäköisesti olennaista heikennystä niiden mahdollisuuksissa toteuttaa elinvoimatyötä ja tunnistaa pk-yritysten kehitys- ja kasvutarpeita.

Riskinä on myös kehitysyhtiöissä koordinoitujen kasvuklusterien hajautuminen kuntakohtaisiksi toiminnoiksi. Nykyisessä toimintamallissa on pystytty rakentamaan luontevat yhteistyömuodot kehitysyhtiöiden ja valtion Team Finland -toimijoiden välille. Toimintojen hajautuminen lisäisi yhteistyön hallinnollista raskautta ja voisi vaikeuttaa esimerkiksi Suomen kykyä koota kansallista tarjoomaa kansainvälisten investointien houkutteluun.

EHDOTUS

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti. Kuntien elinvoimatyötä toteuttavien kehitysyhtiöiden kohdalla tätä yleistä etua ei kuitenkaan ole esityksessä huomioitu.

Kehitysyhtiöiden erityisluonne tulisi huomioida lakimuutoksessa ja ne tulisi rajata lakiesityksen 10 % vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle.

Yksi mahdollinen ratkaisu olisi muokata esityksen 15 §:n 7 momenttia siten, että vaatimus palvelun lakisääteisyydestä poistetaan ja korvataan vaatimuksella toiminnan yleishyödyllisyydestä (ei teollista tai kaupallista toimintaa). Tämä mahdollistaisi kehitysyhtiöiden aseman huomioimisen ilman, että sääntelyn tavoitteet kilpailuneutraliteetin turvaamisesta vaarantuvat.

Lisäksi tulisi arvioida esityksen ao. kohdassa mainittua yhden miljoonan euron liikevaihtorajaa, joka kuntien yhteisissä kehitysyhtiöissä tyypillisesti ylittyy. Raja ei kehitysyhtiöiden tapauksessa ole nähdäksemme perusteltu.

Kunnioittavasti,

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Tomi Tura, toimitusjohtaja